

ROMANIA

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lonovici No. 2

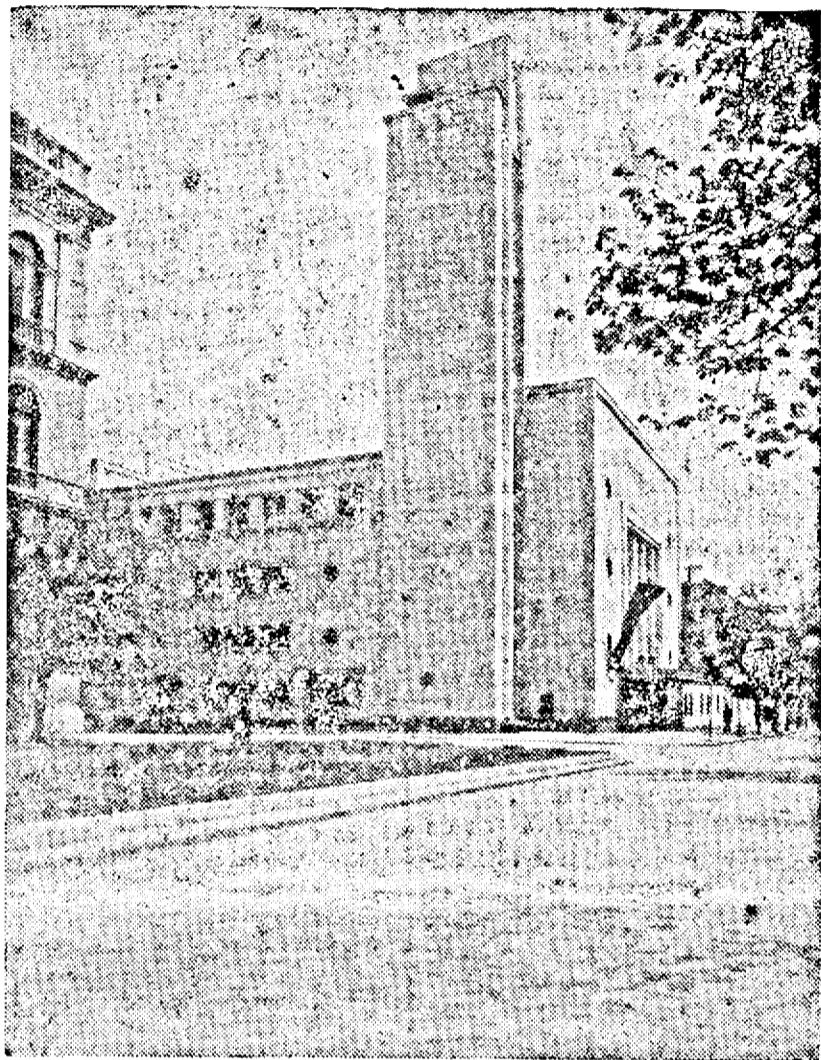
Telefon:
Redacția și administrația 16-00
Tipografia 14-69

Cotidianul
Banatului și al
graniței de Vest

ABONAMENTE: Pe un an: 600 lei, pe 6 luni: 300 lei.
Pentru preoți, învățători, notari și țărani 500 lei.
Pentru autorități și instituții: 1000 lei.
Pentru întreprinderi: 2000 lei.

Apare sub egida
„Astrei Bănățene“

Imagini din orașe românești

Colegiul academic
al Universității „Regele Ferdinand I”

Victorii hotărâtoare contra comunismului

Berlin, 30. (Rador.) — Trupele germane au trecut în mai multe puncte linia ferată Moscova—Petersburg pe care bolșevicii au apărat-o cu înverșunare.

Pentru a respinge atacurile trupelor germane, bolșevicii concentraseră în sectorul nordic al frontului de răsărit părți importante din resturile aviației lor. Dar toate încercările de a opri înaintarea trupelor germane au dat greș.

La 28 August sovieticii au încercat în Ucraina ca să debarce în mai multe puncte pe malul apusean al Niprului cu

deosebire la sud de Kiev. În fața focului artileriei germane și această încercare a eșuat iar bolșevicii au avut pierderi sângeroase.

În regiunea Zaporojie, artileria germană a distrus erii un șlep mare pe care bolșevicii încărcaseră bombe pentru a le transporta spre sud.

Succesele armatelor finlandeze împotriva obiectivelor sovietice

Helsinki, 30 (Rador). — Un comunicat oficial declară:

În ziua de 27 Aug. aviația sovietică a bombardat Porvoo și Kymi fără a pricinii pagube.

Pe ziua de ieri inamicul nu a făcut nici o incursiune pe teritoriul finlandez.

Aviația finlandeză a bombardat și mitraliat cu succes pe șoselile Careliei importante forțe inamice în retragere. În Carelia orientală a fost distrus un tren încărcat cu muniții.

Vânătorii finlandezi și apărarea antiaeriană au doborât patru avioane sovietice.

Atentatul dlui Laval făcea parte dintr'o organizație comunistă

Paris, 30 (Rador.) — Presa franceză comentând atentatul contra d-ilor Laval și Deaț declară că atentatorul Paul Colette a lucrat din ordinul Londrei și Moscovei — anunță corespondentul agenției DNB.

Dacă Colette este bolșevic sau partizan al lui De Gaulle cum pretinde, scrie „Le Matin”, lucrul nu prezintă nici o importanță întrucât gaullistii și bolșevicii merg mână în mână și sunt pe cale să colaboreze și mai strâns. S'a stabilit însă că Paul Colette face parte dintr'o organizație comunistă dela Le Havre, fiind adept al doctrinei comuniste.

Importante victorii germane în sectoarele Narva și Luga

Berlin, 30 (Rador.) — Se anunță din surse militare că luptele desfășurate în septya trecută în sectoarele Narva și Luga au fost încununat de un mare succes.

În acest sector al frontului germanii au capturat 5000 prizonieri, 23 care de asalt, 45 tunuri de diferite calibre și numeroase mitraliere, aruncătoare de granate, puști etc.

Combaterea comunismului în Danemarca

COPENHAGA, 30. (Rador.) — În Danemarca s'a întemeiat o asociație anticomunistă din inițiativa d-lui Hartel, liderul partidului țărănesc, la care s'au alăturat și reprezentanți ai altor partide profesioniști. Scopul principal urmărit de organizație este de a combate comunismul, organizațiile lui și activitatea lui în țară. Asociația anticomunistă își propune să ajute Finlanda în lupta actuală și în efortul ei viitor de redreptare, deoarece o Finlandă liberă și puternică va fi un element valoros pentru viitorul Danemarcei și al întregului nord.

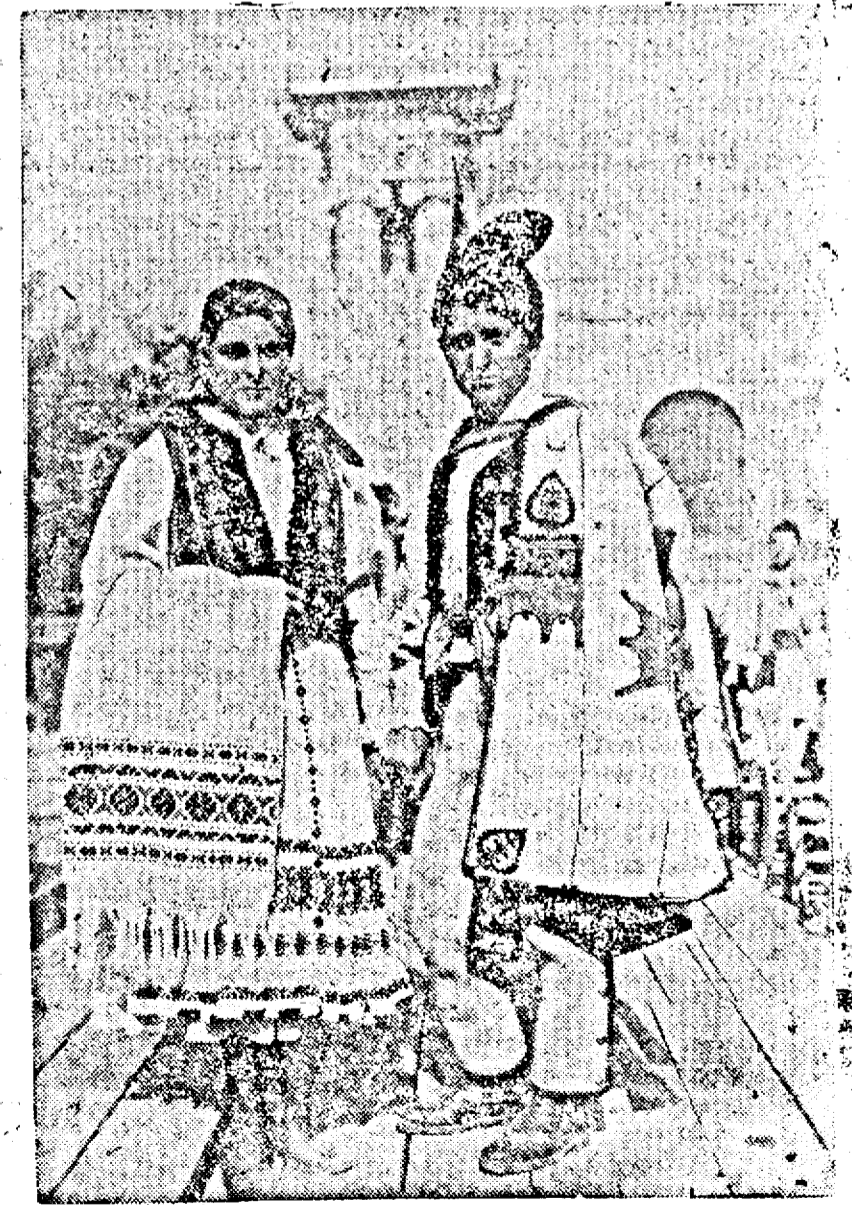
Consfătuiri diplomatice americano-japoneze

Tokio, 30 (Rador). — Ministrul de externe al Japoniei a fost primit de împărat într'o audiență care este pusă în legătură cu mesagiul adresat de prințul Konoye președintelui Roosevelt.

Turcia rămâne consecventă politicii de neutralitate

Ankara, 30 (Rador). — Corespondentul agenției DNB transmite: Cercurile oficiale turcești subliniază încă o dată politica de neutralitate a

Turciei și anunță că nicio presiune de oriunde ar veni ea nu va putea determina Turcia să-și schimbe politica.

Țărani români din Ardeal

SUFLET ROMÂNESC

340 ANI DELA UCIDEREA LUI MIHAI VITEAZUL

Cum a căzut ucis marele nostru Domnitor. „Și căzu trupul lui frumos ca un copaciu ucis mișălește”

În ziua de 8 August a. c., s'au împlinit 340 ani delauciderea celui dintâi înfăptuitor al idealului național, Mihai Viteazul, căzut ucis mișălește pe câmpia dela Turda în 1601.

Emeritul nostru istoric, d. C. C. Giurescu, vorbind despre Mihai Viteazul scrie că istoria Românilor nu cunoaște un alt caz în care prăbușirea să fi urmat atât de repede momentului de glorie culminantă. În istoria universală, păstrând proporțiile, e un singur caz asemănător, acela al lui Napoleon I.

Cauzele căderii lui Mihai sunt răzcoala nemeșilor unguri cari nu puteau suferi să fie conduși de un valah și apoi puțină înțelegere pe care Domnul a întâlnit-o la Împăratul Rudolf. Și peste toate acestea s'a adăugat dușmănia Polonilor.

D. C. Giurescu scrie că fu primit la Împărat în chip onorabil de arhiducele Matei, un alt frate al lui Rudolf; i se dădu locuință la hanul „Cerbul de Aur” și se interveni la Curte, la Praga, pentru audiență. Până a sosi răspunsul, Mihai redactă un memoriu către Împărat, în care expuse toată activitatea sa ca Domn și serviciile pe care le-a adus creștinătății; un al doilea memoriu, foarte important, tot de caracter autobiografic, fu trimis ducelui Cosimo de Toscana, ai cărui soldați contribuaseră la cucerirea Giurgului în 1595. Sosind ordinul dela Rudolf, Mihai porni spre Praga; la 23 Februarie intră în acest oraș, la 1 Martie după amiază avea loc prima audiență în palatul Hradcany, iar peste câteva zile, la 5 Martie, cea de a doua, care dură două ceasuri. Ceeace grăbise lucrurile nu era atât memorialul trimis împăratului, cât precipitarea evenimentelor din Ardeal. După ce, prin înfrângerea dela Mirăslău, îndepărtaseră pe Mihai, nemeșii unguri se ridicaseră acum și împotriva Imperialilor. Basta fusese arestat prin surprindere la Cluj, într-o noapte, la începutul lui Februarie și închis. În cele din urmă, i se dăduse drumul, dar el trebui neavând forțe suficiente — să părăsească Ardealul. Această însemna însă anularea tuturor efortărilor pe cari le făcuseră până atunci Imperialii. Singurul om care putea restabili situația era Mihai. Așa se explică atenția pe care i-o dădu Rudolf, făcându-i daruri și confirmându-i domeniul Koenigsberg în Silezia, ce fusese donat încă din 1599. Așa se explică și hotărârea care se luă de a se face o nouă oaste de leșegii, sub comanda domnului, dându-i-se în acest scop 100.000 de taleri.

Mihai era la curte obiectul interesului și curiozității generale. Figura energică, bărbătească, o domnului-ostean impresionă atât de mult, încât trei artiști îi făcură portretul. Cel mai reușit este acela, gravat în aramă, al lui Aegidius Sadeler, o adevărată capod'operă. Urmează apoi portretul pictorului Franz Franken, în binecunoscutul tablou „Cresus arătându-și comorile lui Solon”, unde Mihai e înfățișat în centru sub chipul unui curtean. Al treilea portret de un pictor al cărui nume nu-l cunoaștem, a fost reproduș de către Domenicus Custos în opera sa „Atrii Heroici”, partea III, apărută în 1644, între lunile Martie—August. După aceste trei portrete s'au făcut apoi o sumă de reproduceri și copii, în întreaga

Europă, așa încât chipul lui Mihai Viteazul a fost cel mai cunoscut chip de domn român.

MOARTEA LUI MIHAI

La 3 Aprilie, Mihai plecă din Praga spre Viena, unde stătea până la 29 ale lunii; la 11 Mai, intra în Cașovia primit cu toate onorurile de către comandantul trupelor de acolo. În acest oraș, avu loc și întrevederea cu Basta, care, potrivit instrucțiunilor primite, trebuia să colaboreze cu armata sa la recucerirea Ardealului. Mihai înghițându-și necazul, îi spuse că a uitat cele trecute; Basta se arătă mîeros, deși în fond ura pe „Valah”. Armatele se încheagară în două locuri deosebite: Acea a domnului la Debreșin, cealaltă la Satu-Mare; joncțiunea se făcu la satul Moflin, la începutul lunii Iulie, Sigismund, având și ceva ajutoare dela Ieremia Movilă și dela Turci, își așezase tabăra la satul Girot. Avură loc mai întâi câteva mici ciocniri, de avan-gardă, în cursul cărora se luară două steaguri moldovenești și patru ungurești; urmă apoi în după amiaza zilei de 3 August (st. n.) 1601 atacul principal. El se dete la satul Gorăslău, pe valea Someșului, între Satu-Mare și Cluj.

Sigismund ocupa o poziție avantajoasă, pe un deal înalt; el nu putu însă rezista asaltului impetuos, în care aripa dreaptă, comandată de Mihai, avu rolul principal. Pierzându-și întreaga artilerie — 45 de tunuri — care de altfel nu-i fusese de mare folos, degărețe bătea greșit, el trebui deci să se retragă, iar retragerea se transformă în fugă, până la hotarul Moldovei. O sută zece steaguri, mulți prizonieri și câteva care de muniții rămăseră în mâinile învigatorilor. Împăratul Rudolf felicită pe Mihai și-i mulțumi pentru această strălucită victorie; îndată se tipări la Nürnberg și apoi la Praga o descriere a luptei în care numele voevodului nostru e trecut sistematic — cum era de altfel natural — înaintea aceluia a lui Basta. Pe verso foii de titlu al acestei descrieri e reproduș și un portret al lui, în xilografie.

Soarta surădea din nou lui Mihai. Biruise pe Sigismund, iar din Tara Românească îi scosese vestea bună a izgonirii lui Simion Movilă. Fratele lui Ieremia nu știuse să-și apropie pe boieri, așa încât dela început chiar, aceștia se gândeau la răzcoala. O mișcare se produse în Mai 1601, dar conducătorii, banul Udrea și Negrea spătarul, fiind prinși, plătiră cu viața încercarea lor. Mai mult noroc avură frații Buzesți. Auzind că Mihai vine cu armată asupra Ardealului, el strănseră la Craiova pe credincioșii lor din Oltenia — „toate ostile Mehedinților” spune cronica — și porniră asupra lui Simion. Acesta, surprins și lipsit de ajutor dela protectorii săi, fugi spre Focșani unde izbuti să-și închege o oaste de Moldoveni, Poloni și Tătari. Buzesții atacară însă pe neașteptate — veniseră pe un drum ocolit, prin munți — și biruința rămăse a lor; Simion abia putu să-și scape viața, trecând prin vad Milcovul (3 Iulie).

Solia trimisă de boierii munteni la Mihai avea cel chema, ca stăpânitor, în 1601, întâi pe domn la intrarea în Cluj (11 August). După biruința dela Gorăslău, ostile se îndreptară spre acest oraș unde atât Mihai cât și Basta

aveau fiecare ceva de răsunat: cel dintâi uciderea groaznică a credinciosului său căpitan Baba Novac pe care nemeșii unguri, în ura lor cumplită, îi torturaseră mai întâi, jupuindu-l de piele, îl arseră apoi de viu, și-l puseseră în sfârșit cadavrul în țeapă (5 Februarie 1601), cel de al doilea umilinta arestării. Pe locul unde trupul credinciosului său fusese tras în țeapă, Mihai porunci să se ridice un steag: acest gest se repetă astăzi în fiecare an, la ziua eroilor. Orașenii din Cluj trebuiră să plătească o sumă însemnată — circa 100.000 de florini — apoi armatele coboriră la Turda. Se puneă acum din nou problema stăpânirii de drept a Ardealului, Mihai înțelegea să-și păstreze vechea situație, de aceea și luă măsuri în consecință. El trimise astfel înainte la Alba-Iulia pe un căpitan al său ca să-i pregătească palatul domnesc.

Basta ar fi vrut însă ca puterea supremă să-i rămăse lui; el se ascotea ca adevăratul reprezentant al împăratului; era evident că un conflict trebuia deci să izbucnească. La Turda, Mihai hotărî să-și despartă armata sa de aceea a lui Basta; voia să plece mai degrabă la Făgăraș spre a-și vedea soția și copiii. Această despărțire însemna pentru domnul nostru libertatea de inițiativă. Basta care știa că imperialilor le convenea mult o stăpânire directă asupra Ardealului, iar nu prin intermediul unei personalități atât de puternice, deci greu de manjat, cum era aceea a lui Mihai, se hotărî să împiedece — prin orice mijloace — o asemenea libertate. În zorii zilei când voevodul trebuia să plece spre Făgăraș, la 9/19 August 1601, el trimise un detașament de trei sute de Germani și de Valoni, aceștia din urmă comandați de ofițerii Jacques Bsaury și Mortagna. Aveau ordin să-l aresteze pe Mihai, iar dacă se opune, să-l ucidă. Așa se și întâmplă. Intrând în cortul domnului, Bsaury îi spuse: „ești prins”. Mihai rosti un singur cuvânt „ba” și dădu să puie mâna pe sabie. În aceeași clipă însă, un valon îl impusecă, un al doilea îi străpunse pieptul, alții îi loviră cu halebardele. „Și căzu trupul lui cel frumos ca un copaciu — spune cronica Tarii Românești — pentru că nu știuse, nici se prilejise sabia lui cea iute în mâna lui cea vitează”.

Bestiile îi tăiară capul, apoi îi batjocoriră trupul și-l aruncară în tabără. Și-i rămăse trupul gol în pulbere aruncat. Că așa au lucrat pisma încă din începutul lumii — adaugă cronica — ... pisma au pierdut pe mulți bărbai fără vină, ca și acesta. Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cât făcuse pe Turci de tremura de frica lui; iar diavolul cel ce nu va binele neamului creștinesc, nu l'au lăsat, ci iață că cu meșteșugurile lui au intrat prin inima celor răi, hicleani, până-i deteră și morții. Și rămăseră creștinii și mai vartos Tara Românească săraci de dănsul...” După trei zile, câțiva Sârbi îngropară pe furis trupul Viteazului; comișul Radu Florescu luă capul de a cărui privire tremuraseră atâtea și-l aduse la mânăstirea Dealului: aci, el fu înmormântat sub o lesnele de piatră pe care credinciosul Radu Buzescu și cu soția sa puseseră să se sape următoarea inscrip-

ție: „Aice zace cinstitul și răpocatul capul creștinului Mihail, Marele Vodă, ce-au fost domn Tarii Române și Ardealului și Moldovei; cînd trup zace în câmpia Tordel și când ucis Neamți, ani au fost 7109 (1601) în luna Avg. 8 zile. Această piatră pus jupan Radu Buzescu i jurăna Preda”.

În vifornița vremurilor de azi, sufletul românesc ingenuche pioasă în Jertfel Marelui Vodă, cu credința hotărâtă în învierea neamului.

Mortii dela Odesa

Cu cel dintâi și cel din urmă sânge Ați pus pe steagul fără nemurirea Și-ați dovedit pământului iubirea Când toaca inimă încet se stânge.

Pe oasele eroilor de-apururi Se sprijină zidirea României; În piept cu trănătele vijetiei Ați tras cu spada granitel conturului.

Și'n ceasul fericit al jertfei voastre Voi ați văzut cu ochii de pe rug Cum din Ceahlăul doinei pîn'la Bug Moldova n'unde cerurile albastru.

Ca mâine, valurile Negrei Mări, Vor vegăna un cântec ce-o să crească Un cântec de viață românească Să ducă Patria pe depărtări.

VOLBURA POIANA NASTUR

REVISTE

„TRANSILVANIA”, organ al Astrei 72, No. 5—6 Iulie—August 1941. Revistă glorioasă a asociației de cultură românească „Astra” este condusă de un comitet de recție compus din domnii Constantin Covicu, Silviu Dragomir, Șt. Manculea, Muslea, Sabin Opreanu, dr. Ionel Popa, P. Rămneanțu și are ca redactor pe d. Breazu.

În numărul din vara aceasta găsim mătorul material: „Sate de masă și paze” de Mihail Sadoveanu; „Cum au truns străinii în Basarabia după 1812” cu un document dela Tarul Alexandru de G. Giuglea; „Bucovina noastră” de Procopovici; „Spațiu și popor dacic” de Daicovici; „Problema naționalităților în Transilvania, până la Unire, în lumina documentelor diplomatice germane de dr. Haoman; „Maria Balulescu” de Lucia Macrea; „Ajutorul românilor ardeleni pe răniții războiului Independenței de Valeriu I. Bologa; „Elena Popea”, o indușă evocare a pictoriței, moartă în urma bombardamentului bolșevic asupra Capitalei face în paginile revistei d. Gh. Opreanu Cronici semnate de Radu Stanca, Corido Petranu, Dim. Todoranu, I. Crăciun, Măcraea, Ion Breazu, E. Petrovici, T. dogea, Gh. Vornicea, etc.

Ne-am oprit îndeosebi asupra conferinței dlui prof. univ. Constantin Daicovici, „Spațiu și Popor Dacic”, ținută la București, în sala Dalles, în ziua de 20 Mai 1941, Savantul arheolog C. Daicovici, un neosit cercetător al trecutului nostru istoric chele conferința astfel:

„Studiind acest trecut, cunoscând ca tuț și faptele înaintărilor, noi vom vedea destuși mai bine înaltele comandamente care ni le șoptesc cei ce zac sub glia bună; cunoscându-l pe ei ne cunoaștem clar virtuțile și calitățile noastre, cînd du-i pe ei ne cinstim pe noi însine și îndreptăm mai siguri spre destinele și eterne ale neamului românesc”.

Imagiul Eroilor

Cântec de luptă

In uragan de goarne și şuier de trompete
Goneso voinicii țării, spre rana din hotar
Și soarele se-aprinde în vârful baionete,
Să se topească'n zarca cu scăpări de-amar.

Pe scut de chiot aspru, topit în vitejie,
Curg oștile spre lăcuț cu flăcări împletit;
Infiorat, tot dealul se-așterne în câmpie
Și curge—câmp și oaste—in fund de Răsărit!

Satan, cu șerpi pe buze și moarte în priviri,
Din mâna lui de flăcări aruncă jar și fier;
Dar baioneta și spune o cruce în sclipiri
Și sufletul dintrânsa leagă pământ cu cer!

E-o clipă de ntineric, cu prăvăliri de zare,
De parcă tot pământul a izbucnit din el
E-o clipă'n care cerul s'a răsturnat în mare
Și fierbe în adâncu-i tot trăznetu'n oșel!

Și vitejia crește și asternându-și drum
Pe glia stăpânită de fiii lui Satan.
Se clatină în vuet, prin largi cetăți de fum,
Ca'n vârful baionetei să crească uragan!

(S)

Fapte de arme și vitejie

Capitanul Oane Budurăscu

murit lângă pădurea dela Vili, în
raină, pe pamântul căreia el a căl-
cel dintâi, tăind potecă de-a curme-
valurilor Nistrului, în fruntea es-
romului de Roșiori.

am văzut, ultima dată, la Zăbri-
în Basarabia. Era voios și zâmbel-
lui de totdeauna părea mai luminos
nălțimea serii. Ne ne mai întâlnisem
cult, ani întregi, despărțiți, prin în-
tări și felul carierelor, — de viață
ă, împreună pe băncile liceului mili-
din Craiova. Un coleg bun, fire do-
lă, blând, distins la suflet, educat
gesturi, Boer în comportare; deslu-
și, arzenia și hotărârea su-
ul de timiditate. Pufin nepasatr;
e în fața oricărei vicisitudini; calm
ravanț de calm. Reținea par'că nu-
și pentru sine o zona suferescă izo-
și impermeabilă; aci, se retrăgea el,
bindu-și numai sieși, avar cu mărtu-
rile lui din care nu trăda niciodată
nănuși, nimic. Intimpina oamenii, cu
etene și cu amabilitate, oferite egal
uror, fără să desvâluie limita până
de se întinde una ca să înceapă cea-
lă.

Acelaș, — așa cum l-am cunoscut, —
ost Oane Budurăscu, în seara uera
priceni. Imi amintea mereu — cea-
tăguși conversației, — aornica ae a
cecei cel amai Nistrul și așa s'a în-
mplat.
reanicia lui, curajul lui, au jost îm-
doite cu gratitudine eternă a ra-
lei și cu semnul ei maternal: orănuț
hai viteazul în graul de cavalier.
artaș, astfel, de normant și discin-
cu subalternul său, sublocot. Popo-
ti, decorat cu post mortem cu Minai
steazul, pentru cinstea de a fi asigu-
it, cu bravura flancul stâng al esca-
ronului, în atacul dat contra bolșevi-
lor la marginea de Sud a pădurii Lia-
vi.

În noaptea trecerii Nistrului, fulge-
ce care retezau orizontal cerul negu-
e, măriaș mai mult spaima de moar-
e. Li așteptau pe toți valurile întărite
cazemată, și artileria bolșevică în
el încrâncenat cu artileria noastră.
oua cu stropi mari și, în bezna adân-
ă, părții de foc croiau, cu înțelea în-
edibilă, proiectilele. Ne e nimeni care
nu fi avut conștiința ceasului su-

prem și ultimei clipe. În fruntea esca-
ronului, capitanul Budurăscu era is-
vorul încrederii și puterea speranței.
Ostașii îi cunoșteau mana de fier, var-
bația rece și sufletul înaripat. Când a
calcat în pământul Ucrainei a ordonat
scurt: „escadron înainte”, — și pe
brânci, trăindu-se prin buriene și cui-
lini, pe pământul căspos al Rusiei, ei
s'au apropiat de întâia cazemată de pe
firul apei, în dreapta satului Liacevii.
Ropotul mitralierelor lumina, retezând
ropotul ploii. Ferindu-se de fulgere și
de observarea inamică, fugeau din gro-
pă în groapă, pe sub coama lată a dea-
lului întins. Un singur salt dela 10 m.
și călăreții lui Oane Budurăscu sunt pe
creasta de beton a cazematei; troitul
și arată puterile și uriașă fortăreață
devine sul gros de praș, fum și foc.
Cade rănit sublocot. Venetopol, dela
plotonul I. Rușii sunt puși în panică;
armele lor automate amuțesc imediat.
Plotonul sublocot. Prodan Eugen are
misiunea de a curăța cuibul bolșevic.
Pătrund, în bârlogul de beton, soldații
cu grenadele. Răcnetele roșilor dau
ecou infernal coridoarelor subterane,
iar bubuiturile dinamitei abia se mai
disting de șgomotul asurzitor al ușilor
de fier în cădere. Ies pe rând bolșevi-
cii, — întâi bolșevicii din ținuturile
Ucrainei.

Un contra-atac inamic se produce în
marginea pădurii Vili, unde escadronul
lui Oane Budurăscu pătrunsese pentru
curățirea terenului. Intervenția sublt.
Pănit, cu plotonul 4, este decisivă.
Cade, în acest timp, căpitanul, lovit de
proectil. A putut spune numai atât: „să
vină brancarda”.

Când a venit brancarda, corpul neîn-
sufletit reținea numai zâmbetul rece și
senin, aureolând par'că jertfa care a
întărit piedestalul gloriei în veci a nea-
mului.

Vorbe cu tâlc

Cu nădejdea fără muncă
Nu-ți răsare grâu'n luncă,
Dar cu amândouă'n plug,
Umplă lunca de belșug!

Cât de greu și-ar fi povara,
Să-ți iubești din suflet țara!

Presă streină despre războiul României

Ziarul „Action Française”, sub titlul „Revanșa României” publică, pe prima pagină, un lung și documentat articol, care începe prin a afirma că recucerirea Basarabiei și a Bucovinei, redă României hotărul ei firesc și că cele două provincii nu se deosebesc, din punct de vedere geografic, de restul Moldovei.

„Caracterul lor cu desăvârșire românesc — scrie autorul — în ciuda vicisitudinilor politice prin cari au trecut, este evident, în ochii tuturor observatorilor obiectivi. Elementele eterogene cari au fost aduse acolo de invazii, de ocupațiile străine și de imigrări, nu reprezintă decât mîci insule în mijlocul masei românești a cărei vigoare și vitalitate, cu toate împrejurările adese nefavorabile, s'au afirmat permanent de-a lungul veacurilor.

„Drepturile României de a stăpâni Bucovina și Basarabia sunt incontestabile și războiul acesta, care le-a smuls Sovietelor pentru a le reda stăpânitorilor lor de drept, este un război cu adevărat național”.

Articolul subliniază, apoi, faptul că o Românie independentă și stăpână pe destinele ei a fost, întotdeauna considerată de Rusia ca un obstacol firesc pe drumul Constantinopolului și al strămtorilor.

În continuare articolul explică politica moscovită a Țarilor, reluată de Soviete, politică ce ar dori ca România să rămână „adaeternum” sub tutela Rusiei.

Sunt expuse apoi avaturile Basarabiei din ziua în care România a arătat că înțelege să zboare cu propriile sale aripi și dela concursul decisiv dat de armatele române Rușilor, la cererea expresă a acestora, după înfrângerea lor sângeroasă în fața Plevnei și până la răpirea din 1940 a Basarabiei și Bucovinei smulse de Stalin, României.

După ce dă amănunte în legătură cu distrugerile, cu deportările în masă a populației și cu răpirea a numeroși țărani români de către trupele sovietice în retragere, articolul încheie: „Dar opera de reconstrucție și reparație atât de grea, nu va fi, putem s'o afirmăm, peste puterile unui popor de un patriotism arzător, unit în efort și gata la toate sacrificiile necesare”.

Ziarul „L'Effort”, referindu-se la căderea Tiraspolului, consacră un articol Românilor de peste Nistru, subliniind că trecerea Nistrului de către trupele române și ocuparea Tiraspolului îmbracă un caracter simbolic, pentucă înseamnă eliberarea unuia din principalele orașe locuite de Români transnistrieni cari cer alipirea la Patria-Mamă.

Articolul dă apoi un istoric al Românilor de peste Nistru, subliniind importanțul rol pe care l-au jucat în Rusia, în secolele trecute, strădaniile lor, în 1917, de a se uni cu toți ceilalți Români și încheie spunând că astăzi cer, cu bună dreptate, alipirea lor la România, care i-ar salva de primejdia desnaționalizării, dându-le mijloacele de a se desvolta „din punct de vedere cultural, în cadrul Statului Național Român.”

Ziarul „La Garonne”, care apare în Toulouse, sub titlul „Basarabia recucerită și eliberată” și sub semnătura redactorului Louis de Ferrand, publică un lung articol care începe prin a constata că Basarabia, pe care armata română a eliberat-o după victorii mari asupra Sovietelor, are o istorie de un deosebit patetism pe care un vechi proverb românesc o rezumă în chipul cel mai expresiv: „Așa trece, pietrele rămân”.

Articolul schițează apoi istoricul Basarabiei până în clipa când „hoardele lui Stalin fură izgonite cu sulți în coastă, dar acumulând înfuga lor cele mai mari atrocități”.

„În ciuda tuturor strădaniilor și a mij-

loacelor de opresiune ale Țarilor și a acelor de neînchipuită teroare a sovietelor rușii n'au reușit niciodată să stăpânească moralmente țara. Basarabia a rămas același, cu obiceiurile, limba și moravurile ei proprii. România și-a reluat acum copilul, care-i fusese răpit”.

După o scurtă prezentare a economiei basarabene, articolul constată că dacă armatele sovietice din Sud au fost stricte de forțele germano-române „trebuie subliniat că participarea românească a cântărit greu în înfrângerea rușilor”.

Articolul încheie astfel: „Măine, într-o Europă reorganizată și în marea familie românească reunită, această nobilă și mândră țară, care n'a încetat niciodată de a lupta pentru independența ei, va regăsi toată trecuta ei prosperitate și întreaga libertate de care s'a arătat demnă”.

„În Franța, această reînflorire nu ve putea fi privită decât cu bucurie, căci nu se poate uita că, dacă există o țară și un popor a căror prietenie ne-a rămas credincioasă, cu toate nenorocirile noastre actuale, ea e România și poporul român”.

Fapte de arme germane

Pe frontul de Sud, ofensiva aliată se apropie tot mai mult de Odesa. Ca și pe celelalte fronturi, faptele de arme germane abundă prin destoinicie, forță bine întrebuințată și deci bune rezultate.

Iată ce a realizat o singură companie germană, după relatarea agenției „Rador”:

„În timpul luptelor din sectorul sudic al frontului de Est, soldați sovietici puși pe fugă la nord-est de Odesa, au încercat să câștige o clipă de liniște, aruncând un pod în aer, pentru a putea să-și strângă forțele enorm de slăbite de atacurile germane.

Totuși, în noaptea de 9 August, o companie de infanteriști germani a trecut fluviul, pătrunzând imediat în pădurile în care luaseră poziție bolșevicii.

În luptele care au urmat toată noaptea, formațiile bolșevice au fost împrăștiate și complet decimate.

Această companie germană de infanterie a făcut 44 de prizonieri și a capturat 2 tunuri antitanc și 36 de cai.

În plus, bolșevicii au mai înregistrat circa 140 de morți.

Compania germană nu a suferit aproape de loc pierderi”.

Aviația germană lucrează activ cu trupele terestre, distrugând căi ferate, vase comerciale, convoaie de materiale, depozite de muniții, trupe în marș.

De pildă, în ziua de 10 August, un tren blindat și un tren de aprovizionare au fost complet distruse Duminică, în spatele frontului inamic, de avioanele germane de luptă și de Stukas, care au avariat grav alte trenuri blindate.

În aceeași regiune, un mare depozit de aprovizionare sovietic a fost complet distrus. În acest depozit se găseau rezerve de muniții, care au făcut explozie. Întreg depozitul s'a transformat repede într-o mare de flăcări.

Pretutindeni deci, calitatea armatei germane învinge cantitatea armatei sovietice.

Pretutindeni credința învinge necredința.

Pretutindeni civilizația învinge barbaria.

Pretutindeni Crucea învinge Păgânismul.

RADIO

SAMBATA, 30 AUGUST 1941

6.30—7.30: Ora dimineții. Deschiderea emisiunii. Marșuri (discuri). Radio jurnal (I. p. 1-a). Concert de fanfară româno-german. Radio jurnal (I. p. 2-a). Închiderea emisiunii. 12.00: Jurnal în limba ucrainiană. 12.10: Jurnal în limba rusă. 12.20—12.30: Muzică românească (discuri). 12.30: Radio jurnal (II); Jurnal cultural și agricol. 12.50: Ora ostașului. 13.50: Serviciul de știri germane. 14.00: Radio jurnal (III). 14.20—14.30: Muzică românească (discuri).

Radio România și Radio București

14.30: Ora tănăților. 15.30: Reportajii de pe front în limba germană. 15.40: Închiderea emisiunii de prânz. 17.30: Radio jurnal (IV). 17.45: Universitatea Radio-Ciclul: „Forme fundamentale ale civilizației omenești”. Biserica de prof. Ion Savin. 18.00—19.00: Uverturi italiene și germane (discuri).

Postul pe unde scurte

19.00: Jurnal în limba italiană. 19.15: Jurnal în limba ucrainiană. 19.30: Jurnal în limba turcă. 19.40: Jurnal în limba rusă.

Radio, Radio București

19.00: Cronica socială. 19.15—19.50: Suite (discuri).

Radio România, Radio București și

Postul pe unde scurte

19.50: Serviciul de știri germane. p.00: Radio jurnal (V). Închiderea emisiunii.

Emisiune pentru străinătate și postul pe unde scurte de 32.4 m.

Semnal. 22.50: Emisiune în limba greacă. 23.00: Emisiune în limba germană. Muzică (discuri). 23.20: Emisiune în limba italiană. Muzică (discuri). 23.40: Emisiune în limba franceză. Muzică (discuri). 24.00: Emisiune în limba engleză. Muzică (disc.). 0 15: închiderea emisiunii.

Săpun praf

„Perfect”

Marca depusă

Înlocuiește apă la sută săpunului de casă pentru spălat rufe și mâinele murdare.

Cereți încă azi dela comerciantul D-voastră!

„Înțelegerea” anglo-americano-sovietică este cea mai monstruoasă cărdășie din câte se cunosc

Masca ideologică a căzut. Adevărata înfățișare a Londrei și Washingtonului ne apare acum în toată slujenia ei morală. În față monstruoasei cărdășii anglo-americano-sovietice șade ținuta rectilini, coerentă, profund civilizată a Puterilor Axei. Acestea și-au asumat în chip sincer sarcina apărării civilizației și a libertății. De pretutindeni, unde se găsesc popoare libere, de la fiecare instituție cu adevărat reprezentantă a civilizației sau a puterii spirituale, sosesc adieziuni entuziaste la cruciada Axei. Acest fapt constituie un aspru verdict de condamnare pe care îl dă lumea civilizată, zăvăliilor de la Londra și Washington.

Italia fascistă și Germania național-socialistă, au rămas credincioase idealurilor și trecutului istoric al revoluțiilor lor. Cruciada împotriva bolșevismului, înseamnă lupta supremă a Spiritului dusă împotriva forțelor telurice și primordiale — cum ar spune Keyserling — care în Rusia comunistă își găsesc exponentul lor perfect. În același timp, Italia fascistă ascultă de națiunile adanci ale Risorgimentului. În acest sens este instructiv să amintim argumentele la care a recurs Cavour în ședința istorică dela 6 Februarie 1855 pentru a justifica alianța Piemontului cu Franța și Anglia împotriva Rusiei. „Un fapt este incontestabil — a spus atunci Cavour: — dacă acest război ar avea un sfârșit fericit pentru Rusia, dacă rezultatul lui ar însemna intrarea trupelor Țarului în Constantinopol, Rusia ar deveni stăpână

absolută în Mediterană, ar căpăta o predominare în Europa, căreia nimic nu i s'ar putea opune. Și una și cealaltă din aceste urmări, nu ar putea de cât să fie fatale intereselor Piemontului și ale Italiei”.

Vremurile și circumstanțele s'au schimbat, dăinue, însă, rațiunile ideale și practice care sunt aceleași cu motivele atitudinii de astăzi a Italiei, atitudine care are un temel și în marea civilizație pe care o prezintă și este dator să o propage. Astăzi Italia se inspiră încă odată de la spiritul Risorgimentului: Armatele ei luptă împreună cu cele ale Reichului și ale României surori, împotriva Rusiei și continuă războiul contra Mării Britanii, nu numai cu scopul de a doborî plutocrația anglo-ebraică, și de a elibera astfel lumea de o nesuferită, irațională și obrasnică hegemonie, dar și pentru a înlătura putința ca „Mare Nostrum” să fie contaminată de panslavismul comunist înfrățit, de nevoie, cu plutocrația anglo-ebraică de la Londra și Washington.

Noua civilizație, botezată în sângele atâtor viteji, este pe calea desăvârșitei ei împliniri. Oamenii liberi și instituțiile reprezentând civilizația sau puterea spirituală, a tuturor popoarelor nesubjugate de Londra, constituiesc o nesfârșită armată a duhului, care sprijină și însoțește nesfârșitele cohorte ale Axei, pe cerul cărora, strălucește Steaua Polară a sigurei lor Biruinți.

Cherenski prevesteste înfrângerea Moscovei

„Victoria lui Hitler va fi inevitabilă”

Berlin, 30. — (UTA). Mare senzație a stârnit în USA un articol al fostului președinte rus, Alexandru Cherenski, publicat în periodicul nord-american „Life”, care a constituit prin declarațiile categorice, o grea lovitură pentru speranțele propagandei nord-americane, spunând: „Victoria lui Hitler va fi rapidă și inevitabilă”.

Alexandru Cherenski a fost după cum ne amintim, după prăbușirea țarilor, șeful guvernului democratic în calitate de urmaș al Prințului Lvov, până când și acest regim a fost răsturnat de bolșevici, trebuind să fugă. Declarația lui este inserată prin următoarele cuvinte: „eu aș tăcea, dacă armata sovietică ridi

cată din sânge vărsat ar fi în situația de a opune rezistență eficientă loviturilor nimicitoare ale mașinii de război germane, însă mă tem că evenimentele vor confirma numai așteptările cele mai fatidice. Puterea atât de preponderentă a armatei sovietice va demonstra existența ultimei mari iluzii pe lista „succeselor” a regimului sovietic. În poziție cu războiul mondial, Uniunea Sovietică este astăzi încercuită complet de Germania și aliații săi, iar Anglia și America de Nord sunt în situația de a nu furniza nici un ajutor efectiv URSS-ului.

Ar fi absurd să se compare tehnica armatei sovietice cu tehnica armatei germane, deoarece în războiul mecanizat nu decide numărul de tancuri și avioane, ci de rapiditatea de producție și capacitatea potențialului de război. În acest punct industria sovietică este incapabilă de a se ține în același ritm cu industria germană. Hitler are planuri extrem de îndrăznețe, este curajos în hotărârile sale și din această cauză, plin de măiestrie în strategică. Populația Uniunii Sovietice nu se prezintă altfel decât ca un vulcan în erupție. Deslănțuirea dela o zi pe alta.

Articolul publicat în periodicul „Life” de către cel mai bun cunoscător al situației sovietice, desvăluie marea importanță a declarațiilor fostului prim-ministru rus și ecoul stârnit în Statele Unite.

CINEMA THALIA

Primul film francez din producția de după război!
O acțiune senzațională!

O producție de o rară intensitate dramatică!
Scenă comice de un umor delicios!

Încep. repr.: 5-7-9. Dum. și sărb. și la oră 11 și 3 a. m.

Mica publicitate

APARE ÎN FIECARE ZI. UN LEU CUVANTUL. MINIMUM 10 CUVINTE. Anunțurile în chenar, prețul dublu, iar cu clișeu tarif special. Orice anunț cerut apară în altă rubrică decât cea respectivă se taxează dublu.

De vânzare un birou și un pat de construit strada Sagovici 69, Mehala.

Folosiți mica publicitate a ziarului „Dacia”. Orice anunț publicat în ziarul nostru ajunge scopul imediat. — Cereți servicii și căutați personalul de care aveți nevoie prin ziarul „Dacia” pentru a fi imediat satisfăcuți.

Garçonieră cu una sau două camere cu se caută pentru imediat eventual pe mai târziu. Anunțuri la ziar sub „plat punctual”.

Casă familiară, modernă, parter înalte camere, pivniță, apaduct, canal, curte parcată, grădină, 250 st. patr. 6 min. dela Pța Lahovari. Informațiuni, complezanță la Tutumgeria Flauder III. Pța Lahovari. Intermediarii cluși.

Locuință modernă cu una cameră, bucatărie și toate dependențele, se ca de închiriat, de preferință în Cetate se adresa la Administrația ziarului „modern”. Telefon: 16.00.

Caut loc ca îngrijitoare de casă (port Adresa la Administrația ziarului.

Apa minerală medicinală „MAGUS” se recomandă în deosebi pentru: înbolnăviri stomacale, înbolnăviri intestinale, suferințe de splină, stările patologice ale ficatului, catare și pietre biliare, prostata înbolnăvită, în ginecologie, metabolism anormal și combaterea infecțiilor și a bolilor infecțioase.

De vânzare: „MAGUS” S. A. Bulevardul Regele Ferdinand No. 1, lângă Colțaria „Buelvard”, spre Cazarmă.

Ziarul „DACIA”

caută spre angajare vânzătorii ziare, bine retribuiți. A se adresa urgent la Administrația ziarului.

CADOURI!

Cel mai mare asortiment în ceasuri de dame și bărbătești, brățări, etc.

la:

CEASORNICARIA ȘI BIJUTERIA CRESTINĂ

ORA FIXĂ

Timișoara IV, str. I. C. Brătianu 81

Cei chemați, au luptat cu vitejie pentru Țara cea nouă.

„Toți pot însă s'o ajute, pentru că este casa Neamului, la care toți au datoria să zidească”, — a spus Mareșalul Antonescu.

Zidește și tu, subscriind la
IMPRUMUTUL REINTREGIRII!

La Marea Neagră

biruințele armatelor germane și aliate din Ucraina sunt deosebit de semnătate pentru evoluția războiului din Est

BERLIN, 30. — (UTA). Marele succes germane din Ucraina, anunțate de și prin comunicatele speciale, de comandamentul suprem al forțelor armate germane, arată contururile gigantice lupte de încercuire și de cucerire. Acest fapt, pe lângă încercuirea și nimicirea unor mari unități de trupe sovietice, mai are drept rezultat cucerirea unor teritorii de o însemnătate extraordinară din punct de vedere economic. Circurile inițiate consideră această mare biruință, ca o rezutantă etapă a seriei întregi de mișcări fulgerătoare executate, mișcări foarte complicate de încercuire, de ale trupelor germane și aliate. După străpungerea liniei din, cam la înălțimea lui Shtomir, desfășurat spre sud-est de Kiev, preună cu operațiunile trupelor aliate care înaintau din Basarabia, o bătălie de încercuire de mari proporții. În vreme ce trupele aliate, venind din Basarabia, au pătruns peste Nipru, încolo spre nord-est și grupul Kiev al armatelor sovietice a fost măcinat în mai multe puncte, linia ofensivă a frontului a fost executată o mișcare de schimbare, cu direcția sud-est, având ca țintă cucerirea platoului Niprului. Această mișcare a fost realizată prin constituirea a două mari săgeți. Cea dintâi a avut cursul Niprului, pentru a opri și a retrage armatele lui Budjenski de la Nipru, în hinterlandul sovietic. Cea de a doua a pornit în ritm accelerat spre ambele maluri ale Bugului în jos, în direcție sud-estică.

Din știrile sosite până acum de pe frontul de bătălie, reiese limpede că ambele săgeți și-au ajuns cu prisosință țelurile. Cucerirea lui Krivoi Rog, centrul industrial al Ucrainei, dovedește, că realitatea întreg miezul Platoului niprian, care sunt concentrate extraordinar de mult industria și instalațiile economice, este definitiv în mâinile Germanilor. Pentru sovietici, acest lucru înseamnă, pierderea unor produse industriale, cari nu mai pot fi înlocuite, și cum și pierderea a 61% a întregii producții miniere. Dar în afară de această biruință mai înseamnă, că toate trupele peste Nipru se găsesc în stăpânirea trupelor germane, armatele lui Budjenski găsind închise toate căile fugii și năprasnice. Aci se țese o nouă bătălie de nimicire, care cuprinde tot altfel de din armata de sud a sovieticilor.

A doua săgeată a ajuns pe țărmurile Mării Negre, între Odessa și delta Bugului. În timp ce Odessa a fost încercuită și cucerită de trupele române, armatele germane au pătruns mai departe adânc în teritoriul inamic, ocupând coloniile, Chersonul și gurile Niprului. Va să zică bolșevicii au avut câțiva vreme o singură porțiță de fugă,

dela Odessa, peste Marea, dar și aici, au avut ele grija, arma aeriană germană și română de a distruge încercările disperate de fugă ale sovieticilor. Și aici tactica germană a demonstrat din nou că poate exercita o puternică presiune asupra inamicului la granițele lui și pozițiile lui naturale, ca de pildă, cursul unui fluviu, râu sau litoralul mării, și-l poate nimici cu desăvârșire. În aceste poziții naturale, Germanii nu le-au oferit bolșevicilor posibilitatea nici unei libertăți de mișcare și de desfășurare. Concluziv, se poate sublinia faptul că pe marea teatru de luptă al Ucrainei vestice, pe care fluviul Bug o împarte în două jumătăți aproape simetrice în-

tr-o parte vestică și alta estică, în vestul acestui fluviu, nimicirea armatei sovietice se desăvârșește într-un ritm accelerat, în timp ce în partea estică, Germanii și-au creat toate condițiile favorabile nimicirii complete a armatei ruse.

Caracteristic pentru evidențierea într-un grad și mai înalt al acestor strălucite victorii germane după cum menționează cercurile competente berlineze, este grija apăsătoare ce preocupă Londra care prin ziarul său „United Press”, își pune problema, dacă Rusia Sovietică va mai fi în stare să înlocuiască giganticele pierderi în oameni și material de război, suferite în Ucraina.

Pe pământul desrobit al Basarabiei

Important Consiliu de ministri la Tighina

Statutul juridic și administrativ al Basarabiei

BUCUREȘTI, 30 (SIB). — Miercuri a avut loc la Tighina un consiliu de ministri, prezidat de d. Mareșal Antonescu. Au luat parte: d. prof. Mihail Antonescu, vicepreședintele consiliului de ministri, d. general Stoicescu ministru finanțelor, d. Marinescu ministru economiei naționale. Consiliul s'a ocupat de organizarea administrativă a provinciilor desrobite. D. Mareșal Antonescu a dat și instrucțiuni de

ordin general. Dsa a lucrat cu d. profesor Mihail Antonescu la stabilirea statutului juridic și administrativ definitiv al Basarabiei și Bucovinei.

Domnul prof. Mihail Antonescu a lucrat apoi cu domniile Guvernerilor provinciali. După amiază d. prof. Mihail Antonescu a vizitat administrația și spitalele dela Tiraspol.

Parașutist bolșevic capturat de un țăran

Consemnul populației civile pentru prinderea parașutiștilor

BUCUREȘTI, 30 (Rador). — În ziua de 21 August a. c., locuitorul Marin Popescu a ajutat de locuitorul Enache Ștefan a prins și desarmat un parașutist rus predându-l postului de jandarmi Dragoești, Ilfov.

În ziua de 7 Iulie a. c., copilul Nicolae Gheorghe Dumitru și președintele Ilie Constantin a predat postului de jandarmi o parașută luminoasă aruncată de un avion inamic. Deasemenea locuitorul Ștefan Dumitru găsind pe teritoriul comunei Tâncăbești jud. Ilfov, un cazan tubular al unei parașute luminoase a predat-o zonei A. A. Ilfov.

Populația civilă este rugată să urmeze exemplele de bravură și conștiințozitate civică ale locuitorilor menționați mai sus civile și militare la prinderea parașutiștilor și să dea cel mai larg concurs autorităților

lor și predarea materialului aruncat din avioane inamice care prezintă o deosebită importanță din punct de vedere informativ și documentar.

Ducele Mussolini pe frontul de Est

BERLIN, 30 (Rador). — Corespondenții agenției Rador transmise: Știri neoficiate anunță că ducele a vizitat trupele de pe frontul de Est și că a fost apoi oaspetele Führerului la marele său cartier general.

Știrea întrevederii dintre cei doi bărbați de stat nu a fost dată publicității până acum.

Execuții de comuniști în Franța

VICHY, 30. (Rador.) — Comuniștii Abraham Tzebruecke, Bricheș și Bastard condamnați la moarte de curtea marțială au fost executați în zorii zilei în curtea închisorii la Santé din Paris. Acestea sunt primele execuții făcute dela punerea în vigoare a noilor legi prin care se reprimă agitațiile comuniste și anarhiste în Franța.

ARESTARI DE COMUNIȘTI ÎN

ELVEȚIA

BERNA, 30. (Rador.) — Corespondentul Agenției Havas-OFI anunță că poliția din Zuerich a arestat mai mulți indivizi acuzați de propagandă comunistă ilegală.

Comuniștii arestați răspândeau manifeste subversive imprimate în mod clandestin.

STUDENTII GERMANI ÎN UZINELE DE ARMAMENT

În urma apelului asociației studenților berlinezi, până acum peste 1000 de studenți au anunțat să lucreze în uzinele de armament, timp de 10 săptămâni, fără nici o plată, ca astfel lucrătorii și lucratoarele să aibă posibilitatea de a pleca în concediu de odihnă. (RDV).

Cetii și răspândiți ziarul

D A C I A

Ultima fotografie a căpitanului Bruno Mussolini

CINEMA CORSO

Azi, Vineri, 29 August, o premieră senzațională cu marii artiști
ISA MIRANDA și GEORGE BRENT
în

JAMANTELE SUNT PERICULOASE

Aventuri și peripeții din cele mai neprevăzute

JURNALUL ROMÂNESC DE RĂBOIU: Nr. 6: Trupele române dincolo de Niștrăpungerea liniei Stalin

MODA ÎN AMERICA — Seria III-a colorată

Reprezentatii zilnice la orele 3, 5, 7, 9.15

Printre Români din Banatul desrobit

Vieța economică a poporului nostru — Cooperativele românești și centrala lor dela Vârșeț — Băncile românești din fostul Banat jugoslav — Problema creditului agricol

XII.

de AUREL COSMA

Sub stăpânirea jugoslavă poporul nostru bănățean a dus o vieță economică din cele mai grele. Din punct de vedere spiritual era biserica și școala cari mai puteau ține duh românesc în satele noastre. Din punct de vedere material însă poporul n'avea nici o organizație care să-i servească drept suport și mijloc de consolidare și propășire. Finanțele românești se reduceau la modestele operațiuni ale celor cinci bănci, cari aveau așa de puține posibilități de credit încât nu puteau satisface nici o infimă parte din nevoile financiare ale poporului nostru. Banca „Lucaș-fărul” dela Vârșeț, cea mai importantă dintre cele cinci institute de credit, a luptat și ea cu multe dificultăți. Restul băncilor, așezate în patru centre românești rurale, erau nevoite să se restrângă la mici operațiuni locale, fiindcă rezervele și disponibilitățile mărunte nu le permiteau acordarea unor credite mai însemnate.

În general cele cinci bănci românești din fostul Banat jugoslav erau sprijinite de bisericile noastre, cari își păstrau averile lichide în depuneri. Băncile la rândul lor, sporindu-și astfel posibilitățile financiare, puteau împrumuta țăranilor capitalurile și depunerile ce le aveau disponibile. Din cauza procentului mare ce se acorda pentru depuneri, și a procentului și mai mare ce se cerea pentru împrumuturi, sufereau deopotrivă și băncile și țăranii debitori. Băncile au ajuns în situație foarte grea, iar creditul agricol a devenit inaccesibil. Toate băncile românești sunt astăzi pasive cu peste un milion și jumătate de dinari fiecare. Este adevărat că pentru ajutoarea lor, aceste bănci au primit din România împrumuturi de peste două milioane dinari, dar suma nu era suficientă nici pentru asigurarea unei viabilități provizorii.

Ca sistemul nostru bancar din fostul Banat jug., să fie savat iar creditul românesc de acolo întârît prin reactivarea băncilor existente, este absolută nevoie ca Banca Națională a României să găsească mijloacele necesare pentru a putea acorda o donație specială de câte două milioane de dinari fiecăreia dintre aceste bănci. Prin aceste donațiuni ele vor deveni imediat active și își vor putea începe o vieță nouă, mai ales azi, când menirea lor este atât de importantă și de o reală actualitate.

Criza creditului agricol pe seama țăranilor noștri din fostul Banat jugoslav era mereu acută și reclama măsuri de urgență intervenție și deslegare din zarlea factorilor români. Despre însemnătatea acestei probleme și-a dat seama în primăvara anului 1937 dr. Alexandru S. Butoarcă, pe atunci unicul deputat român în Parlamentul dela Belgrad. Văzând că băncile existente se luptau cu nenumărate greutăți și nu erau în stare să asigure un credit normal nevoilor țăranimei noastre, a luat inițiativa înființării unor cooperative de credit agricol în satele românești. În câteva luni au fost constituite 22 de cooperative în diversele centre mai importante ale vieții românești din regiunile acelea, instituindu-se apoi în fruntea lor „Federația Cooperativelor Agricole Românești”, care a fost legal înregistrată la Tribunalul competent din Biserica-Albă, în ziua de 27 August 1937. Sediul acestei Federații este la Vârșeț, iar președintele ei este dr. Alexandru S. Butoarcă, șeful grupului etnic român din Banatul desrobit. Immediat după instalarea Vice-Banului dela Becicherecul-Mare și după introducerea unei administrații speciale pe seama acestei provincii, dr. Butoarcă a prezentat autorităților în drept cererea pentru încuviințarea funcționării acestor cooperative românești, primind asigurări că ele își vor putea continua activitatea.

Problema mare care se pune pentru continuarea acestei activități este consolidarea bazelor materiale a cooperativei, căci

existența și buna lor funcționare va depinde de felul și măsura în care vor fi ele ajutate și înzestrate cu posibilități financiare. Se pune deci și astăzi aceeași chestiune ca și în trecut. România trebuie să îmbrățișeze cu atenție și cu interes aceste cooperative de credit agricol din Banatul eliberat, cari vor avea multe misiuni importante de îndeplinit în slujba neamului nostru.

Mișcarea cooperatistă în fostul Banat jugoslav a fost începută acum patru ani, având dr. Alexandru S. Butoarcă atât consimțământul, cât și asigurarea prealabilă a Ministerului cooperatistăii noastre, că în acțiunea sa poate conta pe credite și ajutor pentru înzestrarea și suportarea cheltuielilor de regie a primului an de gestiune. În toamna anului 1937 dr. Butoarcă a făcut personal, și în calitate sa de președinte al Federației dela Vârșeț, demersuri pe lângă Ministerul Cooperatistăii și pe lângă Centrala Cooperativelor din București, dar intervențiile sale au rămas fără rezultat. A recoltat promisiuni, cari însă au întârziat să se realizeze. Ele n'au fost realizate nici până azi.

Lipsite de mijloace și ajutoare inițiale, cooperativele românești din fostul Banat jugoslav și-au început activitatea în condiții grele. Cu multă trudă și jertfă, ele au fost totuși aduse la vieță și funcționare. Erau de altfel singurele organisme utile și viabile în lupta de existență materială pe care o purta cu atâtea dificultăți neamul nostru rămas sub stăpânire străină.

În primăvara anului 1938, deci la aproape un an de zile dela înființarea cooperativei, dr. Alexandru S. Butoarcă pleacă din nou la București ca să încerce o repetată intervenție, care a rămas și ea fără rezultat. Nici schimbarea regimului din România nu le-a fost spre folos fraților de peste hotar. Dr. Butoarcă s'a ales cu două audiente, una la Patriarhul Miron Cristea care era primministru și alta la d. Mitiță Constantinescu, care cumula în persoana sa

funcțiunea de Guvernator al Băncii Naționale a României cu acele de ministru al Economiei Naționale.

Mai târziu, în luna August 1938, vine la Vârșeț d. Ioan Caragea, trimis din partea guvernului dela București, ca să examineze situația cooperativei din partea jugoslavă a Banatului. În urma cercetărilor și discuțiilor avute la fața locului, dr. Butoarcă i-a predat la 10 Septembrie 1938 d'ui Ioan Caragea un memoriu al Federației Cooperativelor, ca să-l înainteze împreună cu raportul său guvernului român. Prin acest memoriu președintele Federației dela Vârșeț a cerut un împrumut de încurajare de un milion și jumătate de dinari, fără dobândă și pe termen lung, precum și un ajutor de 150.000 dinari pentru înzestrarea Federației și regiilor ei pe primul an de gestiune. Neprimind nici un răspuns la acest memoriu, dr. Alexandru S. Butoarcă înaintează la 10 Februarie 1940, unul și mai documentat, care a fost trimis prin Legatia noastră dela Belgrad și cu intervenția stăruitoare a ambasadorului nostru Victor Cădere. Nici acest memoriu n'a fost onorat cu vreo atenție sau răspuns. Schimbându-se acum lucrurile, dr. Butoarcă a plecat la București pe la sfârșitul lunii Iulie 1941 să supună guvernului nostru întreaga problemă a cooperativei românești din Banatul desrobit, precum și cererea Federației dela Vârșeț pentru obținerea ajutoarelor necesare.

Problema creditului românesc în regiunile eliberate ale Banatului este astăzi mai acută și mai importantă decât în trecut, fiindcă se pun poporului nostru mari îndatoriri și roluri de ordin național, cari nu-și pot avea suportul decât pe consolidarea materială a vieții neamului nostru de acolo. Suntem datori, în clipa libertății și dreptății românești, să le întindem o mână de ajutor frătesc, ca și Români din fostul Banat jugoslav să poată ajunge la bunăstare și propășire economică.

(Va urma)

Acideti fetelor, la tara
Tara no salvam!
Toti banuti din ciorapi
Sa-i împrumutam!

Cinema CAPITOL

Braconierul
DER JAGER VON FALL 18

Paul Richter - Georgia Holt -
Betty Salmann - Hans A. Schellow.

În lumea fermecătoare a Bavariei de Sud se desfășoară destine omenesti care ating punctul lor culminant în lupta îndârjită, fără cruțare dintre vânători și braconieri — luptă om la om

Inceputul reprezentațiilor: 5—7—9
Dum. și Sărb. și la orele 11 și 3 d. m.

**Pentru publicul
din orașe și sat**

Aprovizionați-vă gospodăria la firma românești. În Timișoara găsiți ușor ment bogat de mânuși, piei pentru șete, ciorăpărie, tricotațe și articole copii la Firma

Aurel Lucaciu

TIMIȘOARA, BULEVARDUL REGI
LE FERDINAND No. 1. lângă cofetăria „Bulevard” spre cazarmă.

Cinema APOLLO

Prima lună festivă, August

Joi, Vineri și Sâmbătă

Bal Paré

ILSE WERNER PAUL HARTMANN

Duminică, Luni, Marți și Miercuri

Dama de cupă

MICHELE MORGAN GILBERT GILBERT

dela 4 IX—6 IX.

Mâini descătuseate

BRIGITTE HORNEY

dela 7 IX—10 IX.

7 ani ghinion

HANS MOSER THEO LINGEN

Inceputul reprezentațiilor 5—7—9
Duminică și sârb. și la orele 11 și 3 d. m.

ULTIMA ORA

Comunicatul nr. 8

Intr'o singură zi am doborât peste 30 de avioane inamice

București, 30 (Rador.) — Comunicatul Nr. 8 din 29 August 1941.

Cartierul general al comandamentului frontului româno-german comunică:

De trei săptămâni aviația și apărarea noastră antiaeriană duc zilnic în condițiuni extrem de grele o luptă de exterminare cu aviația inamică întreprinzătoare și foarte îndrăzneță atât în luptă aeriană cât și în atacul trupelor terestre.

În toate aceste lupte aviația și apărarea noastră antiaeriană a ieșit învingătoare. Zilnic am doborât într'o strânsă și frățească colaborare între 5 și 10 avioane inamice în majoritatea cazurilor, neavând nici o pierdere.

Eri a fost o zi de victorie pentru aeronautică. Am doborât peste 30 avioane inamice. Am pierdut numai 2 avioane. S'a distins flotila 1 și 3 vânătoare, — gruparea A. C. A. Patria și armata le aduc mulțumirile lor recunoscătoare.

Mesajul printului Konoye către președintele Roosevelt

PROBLEMA PACIFICULUI

Consiliu de miniștri extraordinar la Tokio

Washington, 30 (Rador.) — Corespondentul agenției Stefani anunță:

Președintele Roosevelt a avut o întrevedere de 45 minute cu d. Nomura, ambasadorul Japoniei.

Cercurile din Washington exprimă părerea că această întrevedere este hotărâtoare pentru relațiile dintre Statele Unite și Japonia.

Washington, 30 (Rador.) — Corespondentul agenției DNB comunică:

D. Nomura, ambasadorul Japoniei a remis președintelui Roosevelt o scrisoare personală din partea președintelui consiliului de miniștri al Japoniei.

El a avut o întrevedere cu d-nii Roosevelt și Hull în fața ziaristilor. Ambasadorul Japoniei a refuzat să dea precizări asupra conținutului mesajului.

Pe de altă parte d. Hull, secretarul departamentului de stat a anunțat că președintele Roosevelt va răspunde personal la scrisoarea primului ministru japonez.

Tokio, 30 (Rador.) — Corespondentul agenției DNB comunică:

O ședință extraordinară a consiliului de miniștri la care au luat parte toți membrii guvernului s'a ținut Vineri sub președinția printului Konoye.

După terminarea ședinței s'a dat un comunicat în care se declară că d. Nomura ambasadorul Japoniei la Washington a avut Joi o întrevedere cu președintele Roosevelt, cărui i-a remis un mesaj personal al primului ministru al Japoniei.

În acest mesaj, adaugă comunicatul,

se arată punctul de vedere al Japoniei cu privire la chestiunile rămase în suspensie între Japonia și Statele Unite relativ la Pacific.

Tokio, 30 (Rador.) — Corespondentul agenției DNB comunică:

Comandorul Tominega din biroul de informații al Marelui Cartier General japonez a declarat că rolul Statelor Uni-

te este din ce în ce mai important dat fiindcă guvernul din Washington a hotărât să trimită consilieri și experți militari în extremul orient. În prealabil Statele Unite încearcă să obțină baze în diferite puncte din extremul orient, având intenția să stabilească la Singapore cartierul general al frontului de încercuire împotriva Japoniei.

Reval, capitala Estoniei a căzut

19 vapoare de transport și 10 vase de război au fost scufundate

Berlin, 30. (Rador.) — Dela cartierul general al Fuehrerului, înaltul comandament al forțelor armate germane comunică:

Trupele armatei germane de uscat au ocupat la 28 August în colaborare cu marina de război și cu aviația după o luptă grea portul de război Reval, extrem de bine fortificat, după cum s'a semnalat printr'un comunicat special. Drapelul german fălăie pe turnul Hermann din vechiul oraș hanseatic.

În aceeași zi, trupe ale armatei germane au pătruns până la Baltisch-port, care este un port de război instalat după regulile cele mai moderne și l'au ocupat.

Am luat mai multe mii de prizonieri. Șase baterii de coastă și un nenumărat material de război a căzut în mâinile noastre.

În portul de război Reval au fost scufundate 19 vapoare de transport încărcate cu trupe și cu material de război, un contratorpilor și alte 9 vase de război.

Crucișetorul de categoria 1-a Kirov, un contratorpilor și alte 5 vapoare de război au fost grav avariate.

În Golful finlandez, aviația germană a scufundat trei vapoare de război sovietice cu o deplasare totală de 13.000 tone și a lovit în plin cu bombe un contratorpilor.

Și în celelalte sectoare ale frontului de răsărit operațiunile fac progrese frumoase.

În apele din jurul Angliei, avioane de luptă au distrus în noaptea trecută la vest de Pembroke, două vapoare de comerț dintre care unul era un mare vas cisterna cu o deplasare totală de 12.000 tone care navigau în convoi.

Am dat atacuri aeriene contra mai multor aerodromuri engleze. Încercări ale aviației engleze de a ataca eri în timpul zilei, regiunile ocupate pe coasta Măneșii și a Olandei a dat greș în fața apărării germane. Inamicul a pierdut 31 avioane dintre care 17 de bombardament. Dintre aceste, 23 avioane au fost doborâte de aviația noastră de vânătoare și de artileria antiaeriană, 7 au fost doborâte de vapoarele de patrulă și de artileria marinei, iar un avion de vânătoare inamic a fost doborât de tirul infanteriei.

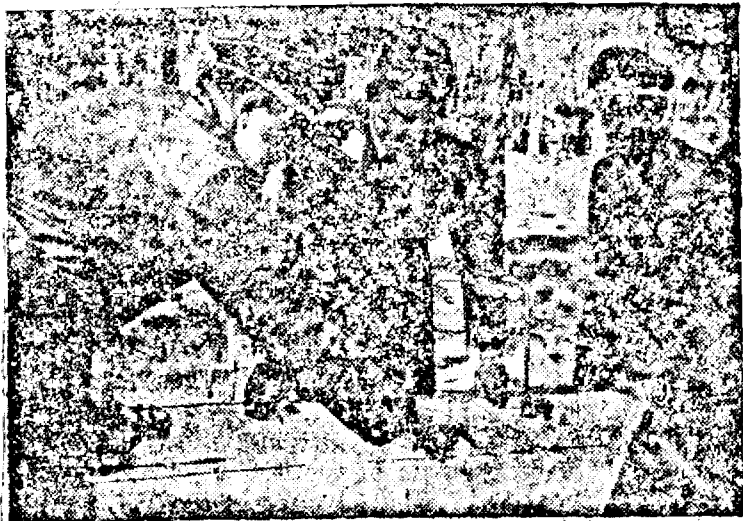
În Africa de nord, avioane germane și italiene de bombardament în picaș au dat atacuri zdrobitoare contra instalațiilor portuare, pozițiilor de artilerie antiaeriană și a depozitelor de materiale de la Tobruk.

D. Al. Bădăuțu la Timișoara

Dl. Al. Bădăuțu, secretarul general al Ministerului Propagandei Naționale, însoțit de dl. inspector general Dospinescu a vizitat ieri Timișoara treținându-se cu personalitățile locale asupra problemelor de viață regională, ce animă regiunea noastră.

Om prezent în fiecare clipă, în ceea ce înseamnă existența complexă românească ca problemă socială, dl. Bădăuțu s'a interesat amănunțit de toate problemele bănețene sugerate, concretizând norme de activitate stabilind criteriile de urmat. Ca localnici am fost surprinși de profunzimea noastră a regiunii cu tot ceea ce rezintă ea din punct de vedere biologic și ne-a rămas adânc săpat în conștiință noastră adevărul spiritului românesc local atât de bine reliefat din cuvintele lui Al. Bădăuțu.

Cu această ocazie dl. Al. Bădăuțu a preluat, pentru Ministerul Propagandei, fosta Tipografie „Munca”, numită acum încol „Tipografia Timișoara”. A vizitat redacția ziarului „Dacia” unde a dat toate sfaturile trebuincioase conducerii. Au fost prezenți din partea redacției și administrației d-nii dr. colne Iliesiu, Virgil Dalea, M. G. Nov, prof. Gherman, Grigore Buga Longin I. Oprîșca și Gh. Luca.

Generalul Loerzer, consultând planurile de luptă

Dece a fost necesară invazia Iranului

NEW-YORK, 30. (Rador.) — Corespondentul Agenției DNB transmite:

Maiorul George Elliot corespondent militar al lui „Newyork Herald Tribune” scrie că invazia Iranului a fost o necesitate strategică, dat fiind că săpânirea Iranului face posibilă transportarea materialului de război destinat Rusiei și victorie prin Golful Persic și prin calea ferată traussiberiană.